

РЕШЕНИЕ

№ 566

гр. Пловдив, 16.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на дванадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Георги В. Чамбов

Членове: Емил Люб. Митев
Антония К. Роглева

при участието на секретаря Нели Б. Богданова
като разгледа докладваното от Антония К. Роглева Въззивно търговско дело
№ 20225001000482 по описа за 2022 година

С решение № 260102/18.04.22 г., постановено по т.д. № 603/19 г. по описа на П. окръжен съд, ЗАД „Б.В.И. Г.“ ЕИК ***** е осъдено да заплати на В. П. М. ЕГН ***** и Х. М. М. ЕГН ***** сумата от по **50 000 лв. за всеки**, представляваща **част от общо претендирана сума от по 250 000 лв. за всеки**, съставляваща обезщетение за претърпените неимуществени вреди от смъртта на сина им П. Х.в М., настъпила в резултат на получената тежка телесна повреда на П. М. при ПТП от 16.08.2013 г., причинено от Д.К. при управление на лек автомобил „ФИАТ МАРЕА“ *****, за който собственикът е сключил договор по риска „Гражданска отговорност“ към момента на настъпването на ПТП от 16.08.2013 г., изразяващи се в скръб, мъка, тъга, **ведно с обезщетение за забава от 19.03.2019 г. до окончателното изплащане.**

ЗАД „Б.В.И. Г.“ ЕИК ***** е осъдено да заплати на адв.Е. Б. С. – К. сумата 4060 лв. представляваща адвокатско възнаграждение за двата субективно съединени иска, а по сметка на ОС – П. – сумата 4000 лв. дължима ДТ и 451.30 лв. разноски за СМЕ.

Въззивна жалба против горното решение е подадена от ЗАД „Б.В.И. Г.“ с оплакване за неправилност, материалноправна незаконосъобразност, необоснованост и постановяване при съществени нарушения на съдопроизводствените правила. Иска се решението да бъде отменено изцяло и вместо него се постанови друго, с което предявените

искове да бъдат отхвърлени изцяло със законоустановените последици по отношение на разноските. Претендират се разноски за въззивната инстанция по представен списък на разноските.

Въззиваемите страни В. П. М. и Х. М. М. оспорват жалбата като неоснователна. Молят обжалваното решение да бъде оставено в сила като правилно и законосъобразно. Претендира се присъждане на адвокатско възнаграждение в полза на процесуалния им представител адв. Б. на осн. чл. 38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата.

П. апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства във връзка с наведените от страните оплаквания и доводи, намира за установено следното:

Съдът е бил сезиран със субективно съединени искове, предявени от В. П. М. и Х. М. М. против ЗАД „Б.В.И. Г.“ по чл. 226 от КЗ /отм./ за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, претърпени вследствие смъртта на техния син П. Х.В М., починал на 19.03.2019 г., настъпила в резултат на получената тежка телесна повреда на П. М. при ПТП от 16.08.2013 г., причинено от Д.К. при управление на лек автомобил „ФИАТ МАРЕА“ *****, за който не е било спорно, че момента на ПТП е била налице валидна застраховка „ГРАЖДАНСКА ОТГОВОРНОСТ НА АВТОМОБИЛИСТИТЕ“, сключена с ответното застрахователно дружество. Исковите са предявени като частични – в размер на по 50 000 лв. за всеки един от ищите, частично от общо претендирани 250 000 лв. за всеки един от тях, ведно със законна лихва, считано от 19.03.19 г. до окончателното плащане.

Със споразумение, одобрено по нохд 7307/2014 г. по описа на Районен съд – П., Д.К. е признат за виновен в извършване на 16.08.2013 г. на престъпление по чл.343, ал.1, б.Б, предл.1 НК във връзка с чл.342, ал.1 НК, изразяващо се в това, че на път, свързващ с.Г. и с. М., при управление на лек автомобил „ФИАТ МАРЕА“ *****, е нарушил правилата за движение – чл.5, ал.1, т.1 ЗДВП, чл.15, ал.1 ЗДВП, чл.20, ал.1 ЗДВП и чл.20, ал.2 ЗДВП и по непредпазливост е причинил на П. Х.в М. тежка телесна повреда, изразяваща се в състояние на пълно откъсване от външния и социален свят за повече от една година, представляващо продължително разстройство на съзнанието.

За репарирание на претърпени от пострадалото лице П. М. вреди /имуществени и неимуществени/ е било образувано гр.д № 12411814 г. на СГС, 11-ти с., като за окончателното уреждане на спора, предмет на делото, е сключено споразумение от 17.12.14 г. между застрахователното дружество и П. Х.В М., съгласно което застрахователят се е задължил да му заплати 350 000 лв. – обезщетение за неимуществени вреди, 15 000 лв. – за

имуществени вреди по разходооправдателни документи.

Няма спор между страните относно плащането на горните суми в полза на пострадалия П. М., като предмет на делото е претенцията на неговите родители за претърпени от тях неимуществени вреди вследствие смъртта на П. М., настъпила на 19.03.19 г. като пряк и непосредствен резултат от ПТП и получената тежка телесна повреда /състояние на будна кома/.

Първоинстанционният съд е приел, че родителите /наследници по закон на пострадалия П. М./ имат самостоятелно право на обезщетение за претърпените от тях неимуществени вреди в резултат на смъртта на сина им съгласно Постановление № 4/61 г. на Пленума на ВС, като настъпването на смъртта на сина им е в пряка причинно-следствена връзка с процесното ПТП. Приел е, че обстоятелството, че застрахователят е заплатил обезщетение за вреди лично на пострадалия М. за търпените от него физически болки и страдания и имуществени вреди във връзка с лечението, не рефлектира върху самостоятелното право на родителите да получат обезщетение за своите неимуществени вреди от смъртта на сина им П. М., защото всеки притежава самостоятелни права, свързани с вредите, които търпи, макар те да произхождат от едно и също ПТП – това от 16.08.2013 г., като упражняването на правото на един от увредените да получи възмездяване на собствените си вреди, не погасява правото на останалите да претендират обезщетение за вредите, настъпили в техния патримониум. Приел е за неоснователно възражението на застрахователното дружество за погасяване на иска поради изтичането на петгодишния давностен срок, основано на нормата на чл. 197 КЗ /отм./, според който правата по застрахователния договор по риска „Гражданска отговорност“ се погасяват с петгодишна давност от датата на настъпване на събитието. Счел е, че началото на давностния срок е настъпването на смъртта на П. М. на 19.03.2019 г. и от този момент започва да тече петгодишният давностен срок, който до момента на подаването на исковата молба 17.06.2019 г. не е изтекъл.

Горните изводи се оспорват като незаконосъобразни от жалбоподателя ЗАД „Б.В.И. Г.“, който счита, че с извършване на плащанията за претърпените от пострадалото лице неимуществени и имуществени вреди застрахователното дружество е изпълнило задълженията, за които е поело риска да носи отговорност във връзка с настъпилото в срока на действие на застрахователния договор събитие; настъпилата близо 6 години след произшествието смърт на пострадалия не представлява покрит застрахователен риск, не е налице пряка и непосредствена причинна връзка между застрахователното събитие, настъпило в срока на действие на застрахователния договор и вредите – предмет на настоящия спор, като е изтекъл срокът по чл. 197 КЗ /отм./ Счита, че не е налице изключението, въведено по тълкувателен път с ТР № 1 от 23.12.2015 г. по тълк.д. № 1/2014 на ОСТК на ВКС, т.4, което касае единствено случаите на експес, а смъртта на пострадалия, настъпила 6 години след застрахователното събитие, не представлява експес. Оспорва се наличието на пряка и непосредствена причинна връзка по смисъла на чл. 45 от ЗЗД между противоправното деяние,

за което водачът е понесъл своята наказателна отговорност, и смъртта на пострадалото лице. Оспорва се като незаконосъобразен и неправилен изводът, че родителите на П. М. имат самостоятелно право на обезщетение за претърпените от тях неимуществени вреди наред с правата лично на пострадалия, като се излагат доводи, че когато пострадалият от ПТП е упражнил правото си за получаване на застрахователно обезщетение, независимо от последващи събития, неговите роднини не придобиват ново самостоятелно право да бъдат обезщетявани въз основа на нова събитие, каквото представлява настъпилата впоследствие смърт. Излагат се доводи, че първоинстанционният съд е следвало да съобрази задължителната сила на споразумението по нощд № 7307/14 г., с което прекият причинител е признат за виновен за причинена тежка телесна повреда на П. М., изразяваща се в продължително разстройство на съзнанието; след като не са налице основания прекият причинител да отговаря за вредите от съставомерен резултат, различен от този, за който е понесъл наказателна отговорност, не би могла да се ангажира и отговорността на застрахователя за такива вреди предвид функционалния характер на застраховката ГО спрямо отговорността на прекия причинител. Излагат се и оплаквания относно справедливия размер на обезщетението и възражението за съпричиняване, в случай, че не се споделят доводите за неоснователност на предявените претенции.

Настоящият въззивен състав намира жалбата за неоснователна.

Безспорно, в случая е настъпването на застрахователно събитие в срока на действие на застрахователния договор – непозволено увреждане от ПТП, при което на пострадалия е причинена тежка телесна повреда, изразяваща се в състояние на пълно откъсване от външния и социален свят за повече от една година, представляващо продължително разстройство на съзнанието, за което прекият причинител на увреждането е признат за виновен с цитираното споразумение, одобрено по нощд 7307/2014 г. по описа на Районен съд – П.. Отговорността на застрахователя по застраховка „ГРАЖДАНСКА ОТГОВОРНОСТ НА АВТОМОБИЛИСТИТЕ“ е функционално свързана с отговорността на прекия причинител на увреждането, уредена от нормите на чл. 45 и сл. от Закона за задълженията и договорите.

Съгласно чл. 45 от ЗЗД всеки е длъжен да поправи вредите, които виновно е причинил другиму. Обемът на тази отговорност е регламентиран от нормата на чл. 51, ал.2 от ЗЗД, според която обезщетение се дължи за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. При тази законова регламентация следва да бъде споделян изводът на първоинстанционния съд, че правото на обезщетение на родителите от смъртта на сина им не може да бъде принципно отречено само поради обстоятелството, че на последния са изплатени обезщетения за имуществени и неимуществени вреди за претърпени от самия него болки и страдания от получената тежка телесна повреда. Законът не съдържа

подобни ограничителни клаузи, напротив, повелява, че на обезщетение подлежат **всички** вреди, представляващи **пряка и непосредствена последица от увреждането**. Т.е. в случая същественият въпрос, на който следва да се даде отговор, е дали смъртта на сина на ищците представлява пряка и непосредствена последица от полученото увреждане. Това тълкуване не влиза в противоречие с постановките на ППВС № 4/61. Кръгът на лицата, имащи право на обезщетение за неимуществени вреди според цитираното ППВС, е посочен в т. III.2 от същото, според която *кръгът на лицата, които имат право на неимуществени вреди, се определя от съда по справедливост и обхваща най-близките роднини като низходящите, възходящите и съпруга*. Цитираната в въззивната жалба постановка, че на първо място, право на обезщетение има пострадалото лице, а в случай на смърт неговите деца, съпруг, родители и т.н. е част от разрешението по т. III.1, което се отнася за имуществените вреди. Според същото постановление *неимуществените вреди са неизмерими с пари и затова следващото се за тях обезщетение, както и кръгът на лицата, които имат право на него, се определят на принципа на справедливостта*; обезщетението за имуществени вреди, предвидено в чл. 52 ЗЗД, възмездява главно страданията или загубата на морална опора и подкрепа, понесени от увреждания вследствие на увреждането. Т.е. текстовете на ППВС 4/61, на което се позовава жалбоподателят, по никакъв начин не отрича правото на родителите да получат обезщетение за смъртта на сина им в хипотезата, когато този син лично е получил обезщетение за претърпените от него вреди от телесни повреди.

Обстоятелството, че прекият причинител е признат за виновен в причиняването на тежка телесна повреда с одобрено от съда споразумение по нохд № 7307/14 г. на РС П., не представлява пречка гражданският съд да изследва въпроса дали тази тежка телесна повреда е довела в един по-късен момент до смъртта на пострадалия. Споразумението е задължително за гражданския съд, изследващ гражданскоправните последици от деянието, съгласно чл. 300 от ГПК вр. чл. 413, ал.3 вр. ал. 2 от НПК, според който актовете на районния съд по глава XXIX „Решаване на делото със споразумение“ имат същите последици за гражданския съд като влязлата в сила присъда. Зачитането на тези последици – задължителна сила относно извършване на деянието, неговата противоправност и виновността на дееца, означава, че посочените въпроси не могат да бъдат пререшавани от гражданския съд. В случая тези последици безспорно са зачетени, като е признато за установено извършването на деянието от прекия причинител - извършването на нарушения на правилата на ЗДвП, което е довело до причиняване на тежка телесна повреда на пострадалия М.. От това обаче не следва извод, че за гражданския съд съществува забрана да изследва въпроса дали не са настъпили впоследствие и други вреди, които да са пряка и непосредствена последица от увреждането, доколкото наличието на такива вреди е относим факт по отношение на деликтната отговорност. Такива вреди могат да се изразяват както в усложнения на здравето /ексцес/, така и в смърт,

като настъпването им се осъществява в един по-късен момент. Както се посочи и по-горе, и в тези случаи, за да възникне деликтната отговорност е необходимо да се установи пряка и непосредствена причинно-следствена връзка между настъпилия ексцес или смърт с причиненото увреждане.

В тази връзка следва да се посочи, че смъртта на пострадалия според настоящия въззивен състав не може да се квалифицира като „ексцес“. Ексцес е налице, когато има влошаване състоянието на самия пострадалия, свързано със здравословни усложнения и други подобни, при което за пострадалия възникват нови вреди, свързани с болки и страдания от това влошаване, респ. му дава право да претендира допълнително обезщетение за неимуществени вреди от това. Смъртта е ново обстоятелство, което очевидно няма такива характеристики. В тази връзка между страните е спорен моментът, от който започва да тече погасителната давност по отношение претенциите за обезщетение за вредите, настъпили от смъртта, като жалбоподателят счита за произволен и незаконосъобразен изводът на първоинстанционния съд, че погасителната давност тече от момента на смъртта, като се позовава на обстоятелството, че ТР № 1/2014 на ОСТК на ВКС касае единствено случаите на ексцес.

Настоящият въззивен състав приема, че законосъобразно е прието в обжалваното решение, че погасителната давност по иска за неимуществени вреди от смъртта на едно лице започва да тече от момента на настъпване на смъртта. Вярно е, че т. 4 от ТР № 1/2014 г. касае случаите на ексцес – *давността по прекия иск на увреденото лице, предявен срещу застрахователя на делинквентна по застраховка “Гражданска отговорност”* - за заплащане на обезщетение при ексцес започва да тече от деня на проявяване на вредата. Но изложените мотиви, довели до посоченото разрешение, са напълно относими и към хипотезата на настъпила смърт. Същите са свързани с основното предназначение и функции на института на погасителната давност да гарантира правната сигурност, като защити длъжника срещу продължилото определен период от време бездействие на кредитора и давайки защита на гражданскоправните субекти срещу трудностите на доказване при отдалеченост във времето, да внесе определена стабилност в гражданските правоотношения. Според същите, за да е налице неоправдано кредиторско бездействие, което законодателят не толерира, отнемайки възможността за принудително осъществяване на оспореното субективно право, то трябва да е възникнало и да може да бъде упражнено, съответно – защитено. Към момента на извършване на увреждането все още няма възникнало право на обезщетение за ексцес, което да е погасимо по давност и в този случай правото на обезщетение се проявява значително по-късно и представлява ново самостоятелно право, за което погасителната давност започва да тече не от момента на непозволеното увреждане, а от деня на проявление на новата вреда в пълния ѝ обем. Сочи се, че в редица случаи, поради особености в увреждащия механизъм, може деянието да е извършено в определен момент, а проявлението на вредите да настъпи значително по-късно, като в тази хипотеза непозволеното увреждане всъщност се явява едно разтеглено във времево отношение събитие, но отговорността и за него

възниква едва с проявление на всички елементи от фактическия състав, който го поражда. С оглед на това и на общото правило на чл. 114, ал.1 и ал.3 ЗЗД, поставящо за начало на давностния срок деня, в който вземането е станало изискуемо, респ. деецът е открит, е прието, че се налага специалната разпоредба на чл. 197 КЗ, определяща за начало на давността за правата по всички застрахователни договори денят на настъпване на застрахователното събитие, да бъде подложена на поправително тълкуване в частта относно задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ поради доказаната, по арг. от чл. 46 ЗНА, необходимост от същото, както и предвид извършено историческо тълкуване на направените изменения в закона с оглед изравняване на срока за погасяване на претенцията срещу застрахователя по застраховки „Гражданска отговорност“ с този срещу застрахования пряк причинител на увредата.

Аналогично, в случай на смърт, вредата се проявява в по-късен момент, в патримониума на други увредени лица, при което към момента на увреждането все още няма възникнало право на обезщетение от тази смърт, което да може да бъде заявено и защитено, поради което не може да се говори за кредиторско бездействие, с което да тече и погасителна давност. Касае е за самостоятелно право, което възниква в момента на смъртта, респ. в този момент започва да тече и погасителната давност. Няма нито правна, нито житейска логика да се приеме, че при експрес давността започва да тече от проявяването на вредите в пълния им обем, а в случай на смърт, която е най-тежката възможна последица, погасителната давност да тече от датата на ПТП.

На отговора на въпроса налице ли е пряка причинно-следствена връзка между причиненото увреждане и настъпилата смърт, първоинстанционният съд е дал положителен отговор, като се е позовал на приетото основно и допълнително заключение на СМЕ, както и на обясненията на ищцата В. М., дадени по реда на чл.176 ГПК.

Според тези обяснения от изпадането на П. М. в състояние на „будна кома“ до смъртта му ищцата като негова майка се е грижела за личната и битовата му хигиена; освен причинената травма П. М. не боледувал от други болести, след ПТП живеели почти в изолация с цел предотвратяване на инфекции, като рядко бил посещаван от лекар; спазвали предписанията за добра хигиена, обслужване, чист въздух, рехабилитация, социална изолация; инициирани били образни изследвания – скенер за установяване състоянието на увреждането и как се развива травмата, при разчитането на които мнението на лекарите било, че няма смисъл и скенери да се правят, тъй като травмата в мозъка се разраства и се влошава; спряла в един момент да търси и лекари за домашни посещения, тъй като при идването си ѝ казвали, че няма какво да се направи освен посочените вече предписания; П. не е настивал, не е имал грип, шест години спазвали изолация с цел предпазване от такива заболявания, като била спазвана и безупречна хигиена; през целия период веднъж дневно го посещавал рехабилитатор; дори и за кратък период от време преди смъртта му, не е

имало промяна в състоянието му.

Според първоначалното заключение на СМЕ с в.л. доц.д-р С., д.м., при ПТП от 16.08.2013 г. П. М. е получил травматичен шок, контузия на главата и на гръдния кош, контузия на мозъка, кръвоизлив под кожата на меките мозъчни обвивки, кръвоизлив под кожата на меките черепни покривки в дясно теменно, контузия на белите дробове, счупване на тялото на първи лумбален /поясен/ прешлен. Като последица от тежката черепно-мозъчна травма, независимо от оказаната висококвалифицирана медицинска помощ и в пряка причинно-следствена връзка с настаняването на 16.08.2013 г. ПТП, П. М. е изпаднал в коматозно състояние, т.нар будна кома. Психичните нарушения на П. М. се характеризират с тежки нарушения във всички сфери на психичната дейност- реч, мислене, възприятия, емоции, воля, памет, интелект. Мозъкът и всички мускулни движения са сведени до минимум на функциониране /пареза и контрактура на мускулатурата/. Смъртта на П. М. е настъпила закономерно, съобразно състоянието му, като е налице причинно-следствена връзка между ПТП от 16.08.2013 г. и с настаняването по-късно последици – състояние на „будна кома“ и впоследствие смърт.

В съдебно заседание на 21.02.20 г. вещото лице е дало и подробни устни обяснения: състоянието на будна кома е свързано с неправилното и непълноценното функциониране на много от системите на организма, поради това настъпват обичайни увреждания в отделителната система, централната нервна система, сърдечно-съдова и дихателна система, настъпват във връзка с неефективното дишане и залежаването, като обичайният изход е смърт; състоянието на будна кома е на границата между живота и смъртта, като продължителността му зависи изцяло от грижата, която се полага за болния, която трябва да бъде ежедневна, ежечасна, непрекъсната; не е направена аутопсия, която е единственият сигурен начин за установяване на причината за смъртта, като липсват данни за състоянието преди смъртта, но дори и да е била налична промяна в състоянието, това е свързано с основната травма; не е налице друго състояние или друго заболяване, което да е в причинна връзка със смъртта. Вещото лице е обяснило, че непосредствената връзка е налице, тъй като будната кома е резултат от черепно-мозъчната травма, при будна кома няма функции на висшата нервна система и представлява едно вегетативно състояние, при което човек е изцяло на грижите на околните, при прекратяването на които човек е обречен да умре в много кратки срокове; поради това будната кома се определя и като пресмърт, мозъчните структури са унищожени и закономерно това състояние води до смърт.

В допълнителното заключение горните изводи са потвърдени изцяло. По отношение обясненията на ищцата В. М. вещото лице ги е квалифицирало като такива, които могат да служат за обучение на студенти, тъй като подробно описват протичането на дефинитивно оформеното посттравматично състояние до настъпване на смъртта, която в този случай е закономерна и медицински обусловена. Освен това е посочено, че не са описани настъпили случайни събития, интеркуренти /съпътстващи/ заболявания, несвързани причинно с последиците от травмата. От

медицинска гледна точка като вярно е оценено посоченото, че лекарите са съобщавали на родителите, че травмата в мозъка се разразства и се влошава, че няма нужда от скенери, тъй като на този етап от развитието на травмата медицината е безпомощна и лечението се състои единствено в грижа и хигиена, което в случая е правено с години. По отношение на образното изследване от 20.05.2016 г., на което е установено разрастване на невроглия /съединителна тъкан/ на мястото на унищожената от травмата мозъчна тъкан, вещото лице е мотивирало извод, че това не е ново заболяване, а е очакван и добре изразен образ на остатъчните промени след травмата на главния мозък. Образното изследване е посочено като такова, подкрепящо тезата, че смъртта на М. е в пряка причинно-следствена връзка и е резултат на ЧМТ, в която насока няма никакво съмнение. Според вещото лице обстоятелството, че има голям период, в който не са правени лекарски визити и прегледи, говори за добре структурирани и изпълнявани указания за грижа за болния, което не е довело до заболявания и състояния, изискващи лекарска намеса. В продължилия период на „вегетация“ на болния не се е случило нищо, което да обуслови съмнение за насложени други причини за смъртта на М..

В дадените устни обяснения в съдебно заседание на 23.04.21 г. вещото лице отново е потвърдило изводите си. Посочил е, че към 2016 г. състоянието е било завършено, а не динамично; причината за смъртта е записана и в съобщението за смърт – политравма, контузия на главата и контузия на мозъка, контузия на гръдния кош, като непосредствената причина за смъртта произтича от основната такава – нарушената функция на всички органи поради тежката травма на мозъка, който командва всички органи; няма други заболявания или случайни събития, които да са причина за настъпилата смърт.

Въззивният състав намира, че обосновано и правилно първоинстанционният съд е кредитирал заключенията на вещото лице като компетентно изготвени и неоспорени от страните. Изводите на вещото лице са изключително добре аргументирани и защитени, включително и в дадените подробни устни обяснения в открито съдебно заседание. Същите кореспондират изцяло на събрания по делото доказателствен материал. Като неоснователни се преценяват оплакванията във въззивната жалба, че от правна гледна точка няма основание да се приеме, че е налице пряка причинно-следствена връзка между противоправното деяние и настъпилата смърт. Преценката за това следва да бъде направена въз основа на събраните по делото доказателства, включително и назначената в тази връзка експертиза, което е сторено и в обжалваното решение. По делото не е установено нито едно конкретно обстоятелство, което да може да бъде квалифицирано като такова прекъсващо причинната връзка между състоянието на будна кома и настъпилата смърт. Голословно е твърдението, че при подобни състояния смъртта би могла и да не настъпи и същата не представлява закономерна последица от претърпяното увреждане. Напротив, и в основното, и в допълнителното заключение, както и в устните обяснения последвателната теза, поддържана от вещото лице, е точно обратната. Обстоятелството, че в случая не е направена аутопсия, която единствено би

могла да установи със сигурност непосредствената причина за смъртта, не представлява основание да се приеме, че е прекъсната причинно-следствената връзка между полученото увреждане и смъртта, предвид изрично заявеното от вещото лице, че непосредствените причини за смъртта в тези случаи произтичат от нарушените функции на всички органи в организма, дължащи се на тежката травма на мозъка, получена при процесното ПТП.

Следва да се посочи, че аналогичен случай е разгледан по т.д. № 761/19 на ПАС, което е допуснато до касационно обжалване по т.д. № 1078/20 г. на ВКС, II т.о., по което е постановено решение 60163/31.03.22 г., с което са увеличени размерите на присъдените обезщетения. /Казусът касае обезщетения, претендирани от съпруга, за настъпила смърт на нейния съпруг три години след ПТП, след като същият е бил обезщетен лично за понесените от него болки и страдания от получена тежка телесна повреда, за която прекият причинител е бил признат за виновен с одобрено споразумение от наказателния съд./

Във въззивната жалба се оспорват като незаконосъобразни мотивите на първоинстанционния съд, че възражението за наличие на съпричиняване е недоказано и неоснователно. Изложените в тази насока оплаквания се преценяват от въззивния съд като неоснователни.

Безспорно е установено и прието в обжалваното решение, че към момента на настъпването на ПТП на 16.08.2013 г. П. М. е пътувал на задна дясна седалка без поставен предпазен колан, което съставлява нарушение на чл.137а ЗДВП /ДВ 51/2007г./.

Законосъобразен е изводът на първоинстанционния съд, че за да бъде редуцирано обезщетението при условията на чл.51, ал.2 ЗЗД, е необходимо установяването по категоричен начин, че поведението на пострадалият е допринесло за настъпването на вредоносния резултат, като в това отношение следва да бъде проведено пълно доказване, т.е. следва да са налице категорични доказателства, че вредите не биха настъпили или не биха настъпили в този обем, ако по време на ПТП П. М. е ползвал предпазния колан. Нормата на чл. 51, ал.2 от ЗЗД не може да бъде приложена законосъобразно при наличие само на предположение в тази насока.

Във връзка с изясняване на въпроса за наличие на съпричиняване съдът се е позовал на заключенията на КСМАТЕ, от които е установено следното:

След напускане на пътното платно л.а. Фиат Мареа е започнал да се преобръща по стръмен и каменист наклон, като се е превъртял 6-7 пъти. При тези преобръщания водачът и пътниците в купето са били подложени на инерционни и гравитационни сили в различни посоки и сменящи се направления. Водачът на автомобила и пътникът до него са пътували с поставени предпазни колани, но и първи са забелязали опасността, като най-вероятно са предприели волеви действия за укрепване на телата си. Пътниците отзад са пътували без поставени предпазни колани и телата им са

извършвали стохастични действия. П. М. е бил подложен най-силно на въздействието на инерционните и гравитационни сили, за което доказателство е най-силно увредената задна дясна част на автомобила и хлътналият към купето таван. П. М. е получил многобройни удари по главата в твърди тъпи предмети от интериора на автомобила и хлътналия към купето таван на автомобила.

В конкретния случай и при конкретните условия, при процесното ПТП, П. М. е бил подложен на инерционни и гравитационни сили в различни посоки и сменящи се направления, при което е получил тежка ЧМТ по импресионен и инерционен механизъм. От наличната медицинска документация и характеристиката на станалото ПТП е определено основното място на главата, където е въздействал травмиращият обект - дясната слепоочно-теменна област на главата. Предвид местоположението на пострадалия при пътуването в автомобила и по-силно изразените деформации на автомобила в задна дясна част и хлътването на тавана на автомобила в същата област, може да се предположи, че дясната слепоочно-теменна област на главата на П. М. се е ударила или в предварително полученото хлътване на тавана на автомобила или това е станала едновременно, когато слепоочно-теменната част на главата е била контактна точка с тавана и автомобилът е попаднал с тавана върху голям камък. Камъкът е деформирал тавана на автомобила и е предал голяма кинетична енергия в дясната слепоочно-теменна област по едностранен, моментен, целеустремителен травматичен ефект върху главата, при което травматичният обект има по-голяма маса от главата, широка удряща повърхност и по-голяма кинетична енергия – типична инерционна травма. Тази тежка ЧМТ е преминала в състояние на т.нар. будна кома.

Освен посочената ЧМТ при проведено образно изследване е установена и фрактура на предна колона на тялото на първи лумбален прешлен. Счупването на тялото на първи поясен прешлен е станало по импресионен механизъм – от притискане между двата съседни прешлена, при сгънато тяло в посока напред. Условията за такова сгъване на тялото и притискане на прешлена от динамични претоварвания на гръбначния стълб са били налице в купето на автомобила, при многобройните му превъртания, което е дало основание на експертите да приемат, че тази травма също е получена в купето на автомобила.

Вещите лица са заявили, че не може да се установи в кой точно момент тялото е изпаднало от автомобила, но категорично заявяват, че когато е изпаднало от автомобила, черепно-мозъчната травма е била вече получена. При разглеждане на факторите, от които зависи получаването на травматични увреждания, и прилагането им към процесния случай, вещите лица са мотивирали извод, че кинетичната енергия от инерционните и гравитационни сили е била най-голяма в купето на автомобила, по пътя на преместване на тялото тази енергия е намалявала и е била почти изчерпана при приземяването върху терена. След падането върху терена тялото най-вероятно се е плъзнало или претъркулило на известно разстояние от остатъчната кинетична енергия и наклона на терена, при което и предвид

характера на терена и времето, през което се случва ПТП, най-характерни увреждания при такова действие са охлузванията/одраскванията, както и кръвонасядания по кожата.

По отношение на предпазния колан заключението на вещите лица е, че същият е особено неефективен в случаи като процесния – напускане на пътното платно и странично преобръщане, при което пътниците извършват множество стохастични движения, които не могат да бъдат предотвратени дори при правилно поставен триточков колан, а главата дори и при поставен колан е относително свободна да се движи и да понася удари в купето. При неколkokратно преобръщане на автомобила и при изпадане от него, ефектът на колана може да се счита за практически липсващ. Когато се касае за страничен удар /при преобръщане на автомобила/, заден удар, удар отгоре и отдолу на купето на автомобила и при удари от този вид към обект с голяма маса защитата на водача и пътниците в автомобила от правилно поставен предпазен колан е без значение за настъпване на травмите по вид и тежест, като само се ограничава до известна степен движението на тялото – ограничен е торсът, като главата и крайниците могат да извършват действия в различни посоки и главата, дори и при поставен предпазен колан, е свободна да се движи и да понася удари в купето на автомобила. При конкретното ПТП с множество странични превъртания, със значителни деформации на купето в дясната задна част и тавана, е обоснован извод, че П. М., дори и да беше с поставен предпазен колан, би понесъл тежки увреждания, които не е задължително да са идентични с установените зони на удара, но по тежест травматичните увреждания в областта на главата биха могли да бъдат подобни на получените или по-тежки – да почине на местопроизшествието или наскоро след постъпване в болнично заведение.

При така установеното от назначените експертизи, не може да бъде споделен доводът във въззивната жалба, че именно неизползването на предпазен колан е довело до изпадане на пострадалия от автомобила и до получаването на тези тежки травми. Действително, коланът би предпазил тялото от изпадане от автомобила, но в процесния случай, е установено, че тежките наранявания, довели до състояние на будна кома, са получени в купето на автомобила, като са свързани с конкретното местоположение, заемано от пострадалото лице. Ясно и категорично е обяснено от вещите лица, че при подобен механизъм на ПТП, предпазният колан по принцип е неефективен- при странично преобръщане пътникът извършва множество стохастични движения, които не могат да бъдат предотвратени дори при правилно поставен триточков колан, като същевременно главата, дори при поставен колан, е относително свободна да се движи и да понася удари в купето. Мотивиран е извод, че дори и при ползване на предпазен колан, М. би понесъл тежки увреждания, които по тежест биха били подобни или дори по-тежки, включително смърт. Обстоятелството, че пострадалият единствен е пътувал без поставен колан, а другите пътуващи в автомобила не са получили подобни увреждания, само по себе си не може да обуслови изводи в обратна насока, тъй като е установено, че така получените увреждания са свързани с конкретното място, на което е седял пострадалият М. и с конкретно

установения механизъм на настъпване на ПТП.

Не се споделя оплакването за нарушаване нормата на чл. 202 от ГПК, според която съдът не е длъжен да възприема заключението на вещото лице, а го обсъжда заедно с другите доказателства по делото. Съдът може да не възприеме изводите на вещите лица, ако има основание за това, основаващо се на събраните по делото доказателства. В случая са назначени основна, допълнителна експертиза с вещи лица – автоексперт и лекар, както и повторна експертиза с други две вещи лица, като изводите на всички експертизи са еднопосочни. Няма доказателства по делото, които да всяват съмнение в тези изводи, а и те са добре мотивирани, обосновани, подкрепени и с цитирана литература. В случая няма процесуално основание да се игнорират приетите заключения на назначените КСМАТЕ и изводи в обратната насока биха били необосновани. Разбира се, вещите лица не могат да дадат категоричен отговор на въпроса какви конкретно биха били травмите, ако пострадалият беше с поставен колан, тъй като такъв отговор би бил хипотетичен. Същественото е, че същите са категорични, че получените в тази хипотеза травми щяха да бъдат също толкова тежки с оглед конкретния механизъм на настъпване на ПТП, възможно дори и по-тежки.

При това положение обосновано и законосъобразно първоинстанционният съд е приел, че възражението за съпричиняване е останало недоказано.

Във въззивната жалба се излагат и оплаквания относно определения размер на дължимо обезщетение от по 250 000 лв. за всеки един от ищите. Без да се оспорва неминуемата скръб и мъка, спходила ищите при настъпилата смърт на техния син, така определеният размер от първоинстанционния съд се счита за несъобразен с принципа на справедливостта, заложен в чл. 52 от ГПК, както и със социално-икономическата обстановка в страната и съдебната практика в тази насока. Тези оплаквания по същество се явяват неотнормими към правилността на обжалваното решение, предмет на което е частична претенция за 50 000 лв. за всеки от ищите. Дори и да бъдат споделени и се приеме, че общият размер на справедливото обезщетение е в по-нисък размер, то този размер категорично е значително по-голям от частичната претенция за по 50 000 лв. за всеки един от родителите. Ето защо в тази връзка не се установява основание за изменение на обжалваното решение.

Мотивиран от горното ПАС намира, че въззивната жалба е неоснователна. Обжалваното решение следва да бъде оставено в сила като правилно, законосъобразно и обосновано.

За разноските:

Предвид изхода на делото в настоящата инстанция следва да се уважи претенцията за присъждане на адвокатско възнаграждение на осн. чл.

38, ал.2 от ЗАдв. В случая е осъществено безплатно процесуално представителство, за което са представени договори за правна защита на основание чл. 38, ал.1, т.2 от ЗАдв /л. 92 и 93 от първоинстанционното дело/. Изчислено по правилото на чл.7, ал.2, т.4 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения, същото възлиза на 4 650 лв. за всеки един от субективно съединените искове, т.е. в общ размер на 9300 лв. Предвид представените доказателства за регистрация по ЗДДС на адв. Б., възнаграждението следва да се присъди ведно с 20 % ДДС в размер на 1860 лв. съгласно пар. 2а от ДР на същата Наредба.

Предвид посоченото ПАС

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 260102/18.04.22 г., постановено по т.д. № 603/19 г. по описа на П. окръжен съд.

ОСЪЖДА ЗАД „Б.В.И. Г.“ ЕИК ***** да заплати на адв. Е. Б. на основание чл. 38, ал.2 от Закона за адвокатурата адвокатско възнаграждение за въззивната инстанция в размер на **9300 лв. + 1860 лв. ДДС.**

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____